

מנה בדת

לע"נ מרת רחל לאה בת רבי
אברהם מרדכי הכהן ע"ה
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

91 חוה"מ סוכות תשפ"ב

שינוי הדף היומי בדרך קצרו

ביצה כו-לב

שבכ"ן השמשות היו ראויים ולא ראויים, שיש אנשים שאוכלים אותם כך ויש שלא, ואם הזמינם גילה דעתו שהם ראויים לו, ואם לא אסור, ור' זירא רצה להוכיח מפולים ועדשים שהם ראויים לכוס קודם בישולם ואחר שנתנם בקדירה הם נדחו,

דף כו ואחר גמר בישולם הם נעשו ראויים, ואביי דחה שלדברי ר' זירא יהיה קשה מכל קדירות שאינם ראויים לאכילה בין השמשות שהרי הם רותחות, ובכ"ז אוכלים מהם בלילה אלא שבגמרו בידי אדם אין ספק ומותר כיון שאין מקצה אותו, והספק הוא רק בנגמר בידי שמים אם הוא מוקצה.

ר' יהודה נשיאה שלח לר' אמי בכור ביו"ט וחשב ר' אמי לא לראותו, ואמר לו ר' זריקא או ר' ירמיה שהלכה כר' יהודה, וכך שלחו לר' יצחק נפחא והוא חשב לא לראותו, וגם לו אמר ר' זריקא או ר' ירמיה שהלכה כר' יהודה, אמר לו ר' אבא מדוע אינך נותן לחכמים להחמיר כר"ש, אמר לו ומה ידוע לך, אמר לו שר' זירא פסק כר"ש, אמר אחד התלמידים אזכה ואשמע שמועה זו מבעליה, וכשעלה לא"י שאל את ר' זירא אם אמר שהלכה כר"ש, אמר לו שאמרת שמסתבר כך שבמשנה הביאו את דין שאינו מן המוכן לר"ש ובברייתא מביאים דין זה בשם חכמים, ר' יוסי בן שאול אמר בשם רבי בשם קהל קדוש שבירושלים שר"ש וחביריו הם בשיטת ר"מ, ולכאורה קהל ירושלים קשישים הרבה יותר מר"ש בן מנסיא, אלא שהם אמרו כשיטת ר"מ שר' יהודה מתיר בשוחט בכור והראה מומו אח"כ, אך לר"מ כיוון שנשחט לא ע"פ מומחה אסור, וא"כ ראיית בכור חמורה מראיית טריפה כיון שניתן לראותו מחיים וראיית טריפה ניתן לראות רק אחר שחיטה, ולפ"ז נחלק לענין יו"ט שבכור ניתן לראות מערב יו"ט ואסור ביו"ט, וטריפה רואים גם ביו"ט, ואביי דוחה שר"מ ור' יהודה נחלקו רק אם קנסו כששחט ללא ראיית מומחה, שר' יוחנן אמר שלא נחלקו במום של דוקין שבעין שמשנתנה בשחיטה ונחלקו במומים שבגוף שלר"מ גזרו משום דוקין שבעין ור' יהודה לא גזר, ור"נ בר יצחק מדייק כך מדברי ר"מ הואיל נשחט שלא ע"פ מומחה אסור משמע שזה קנס.

אמי ורדינאה היה רואה את המומין של בכורי בית הנשיא וביו"ט לא היה רואה ואמרו לר' אמי ואמר שהוא עושה כראוי, ואמנם ר' אמי עצמו היה רואה ויש לומר שהוא ראה מערב יו"ט **עמוד ב** וביו"ט הוא רק שאל איך קרה המום, כמו שפעם בא אחד לרבא להראות מום בערב יו"ט ורבא היה עסוק בחפיפת ראשו, ואמר לשואל לך ובא מחר, ולמחרת שאל רבא איך קרה המום ואמר לו שהיו שעורים מהצד השני של ההוצין ורצה לאכלם וההוצין קרעו את שפתיו, אמר לו רבא שמא גרמת לו אמר לו לא, שהרי גם גרמא אסור שכתוב **כל מום לא יהיה בו** ואפילו לגרום אסור שלא יניח באזנו דבילה או בצק והכלב בא ונוטלה שכתוב **כל מום**.

משנה בהמה שמתה אין להזיז אותה ממקומה, ושאלה זו שאלו את ר' טרפון וכן על חלה שנטמאה, והוא נכנס לביהמ"ד ושאל ואמרו לו שלא יזיז ממקומם. **גמרא** לכאורה משנתנו לא כר"ש שאומר שמחתיך דילועין לפני בהמה ונבילה לפני כלבים, ור' יהודה אומר שאם לא היתה נבילה מערב שבת אסור, ויש לומר שגם ר"ש יודה בבעלי חיים שמתו שאסורים, אך רק מר בר אמימר אמר כך בשם רבא, אך מר רב יוסף בנו אמר משמו שר"ש התיר בבעלי חיים שמתו, וזעירי העמיד במשנה בבהמת קדשים, ויש להוכיח כן מהמשנה שדימתה את זה לחלה שנטמאה שהיא קדושה, ולפ"ז בהמת חולין שנתבלה מותרת, וא"כ קשה למר בר אמימר בשם רבא שר"ש

דף כו משנה לר' יהודה אם נפל בכור לבור יכול מומחה לראות את המום ולשחוט, ובלי מום לא ישחוט, ולר"ש אם מומו לא ניכר מבעוד יום הוא כמתקן ביו"ט. **גמרא** אין לומר שר' יהודה ור"ש נחלקו אם רואים מומין שלר' יהודה יכול לראות מומין ולר"ש אסור, שא"כ הם יכלו לחלוק להדיא אם רואין מומין, ויש לומר שהמשנה חידשה בבכור שנפל לבור שלא נאמר שבגלל צער בעלי חיים יערים ויעלהו כדעת ר' יהושע, קמ"ל שאסור, אך לפ"ז יש להוסיף במשנה שאם אין בו מום לא יעלה וישחוט ולמה כתוב רק לא ישחוט, ויש לומר שהמשנה חידשה שגם אם עבר והעלהו לא ישחוט, אך לכאורה זה פשוט שהרי אם הוא תם בכל מקרה אסור לשחטו, ויש לומר שאכן נפל בו מום ואין להקשות שנאסור מטעם מוקצה, שמדובר שהיה בו מום עובר מערב יו"ט ועכשיו נעשה בו מום קבוע, והיינו אומרים שהיה דעתו עליו וניתן לשחטו, קמ"ל שאסור.

שנו בברייתא שלדעת רבי אם נפל בכור תם לבור יכול לבדקו מומחה שיראה אם יש בו מום ואז יכול להעלותו ולשחטו, ואם לא, לא ישחטו, ואמר ר"ש בר מנסיא שלא רואים מומין ביו"ט ואפילו אם נולד מערב יו"ט אין לבקרו ביו"ט, **עמוד ב** ואם נולד מום ביו"ט לר"ש אינו מוכן, ולכו"ע אם נולד עם מומו הוא נקרא מוכן.

רבה בר רב הונא דרש שאם נולד עם מום מותר לבקרו ביו"ט לכתחילה, ואמר לו ר"נ, שרב הונא שנה שאם עבר ובקרו מבוקר ומשמע שלכתחלה לא, ואביי אמר שמסתבר כמו רבה בר רב הונא, שבברייתא כתוב ג' בכות שאם נולד מום מערב יו"ט לא מבקרים אותו ביו"ט, ומשמע שבדיעבד מועיל, ואם נולד ביו"ט אמר ר"ש שאינו מוכן ואסור גם בדיעבד, ואח"כ כתוב שלכו"ע נולד עם מומו הוא מוכן ומשמע שזה לכתחילה, אך רב הושעיא הביא ברייתא שבין נולד מערב יו"ט בין נולד ביו"ט לחכמים אינו מוכן, וא"כ אין ראייה לרבה, ואת הברייתא לעיל הביא אדא בר אוכמא שמשבש ברייתות, ור"נ בר יצחק הביא ראייה מדברי המשנה שר"ש אומר שמה שאין מומו ניכר מערב יו"ט אינו מוכן, ולא מדובר שהמום לא ניכר כלל שא"כ פשוט שאסור אלא שלא נראה לפני יו"ט אם הוא מום קבוע או לא וא"כ אינו מוכן אף בדיעבד.

רב הלל הסתפק אם יש מוקצה לחצי שבת, ובמקרה שהיה מוקצה בין השמשות ודאי אסור, והספק הוא כשהיה ראוי בין השמשות ואח"כ נדחה ואח"כ נהיה ראוי, ואמר רבה שיש מוקצה, והקשה רב הלל מהברייתא שבנולד הוא ומומו עמו הוא נקרא מוכן, ולכאורה אגב אמו הוא היה ראוי וכשנולד נדחה, והוא מותר ע"י ראיית החכם ורואים שאין מוקצה, ואביי או רב ספרא ביארו שמדובר שראו דיינים בלידתו ולא הוקצה מעולם, וללישנא בתרא רבא ענה שאין מוקצה לחצי שבת, ורצו להוכיח כמותו ממה ששינינו שאם נולד הוא ומומו הוא מוכן, וא"כ אין מוקצה, ויש לדחות שמדובר שהדיינים היו שם ולא היה דיחוי, והקשו מברייתא שהיה אוכל בענבים ונותר לו והעלם לגג לעשות מהם צימוקים, או שאכל תאנים ונותרו לו והעלם לעשות מהם גרוגרות, לא יאכל בלי שהזמין מבעוד יום וכן באפרסקים וחבושים ובשאר מיני פירות, ולכאורה אם הם ראויים בבין השמשות אין צריך הזמנה, ואם אינם ראויים לא יועיל הזמנה, ואם לא ידע אם היו מוכנים הרי רב כהנא התיר במוקצה שיבש והבעלים לא הכירו בו, אלא שהיו ראויין ונדחו ונעשו ראויים שוב, ואם נאמר שאין מוקצה לא צריך הזמנה, אך יש לומר שגם אם יש מוקצה לא יועיל הזמנה, אלא מדובר

אסר בחולין, ויש לומר שמדובר בבהמה מסוכנת שבקדשים אסורה ובחולין מותרת.

משנה לכתחילה לא נימנים על בהמה ביו"ט אלא נמנים מערב יו"ט ושוחטים ומחלקים ביניהם. **גמרא** שמואל מבאר שאין נמנים הכוונה שלא פוסקים דמים על בהמה ביו"ט לכתחילה, ורב אומר שמביא בהמה נוספת שווה לראשונה ואומר זו כזו, וכן שנו בברייתא שלא יאמר לחבירו אני נמנה עמך בבהמה בסלע או בשתים אלא אומר אני עמך למחצה שלישי או רביעי.

דף כח משנה לר' יהודה מותר לשקול בשר כנגד כלי או קופיץ, ולחכמים לא בודקים כלל במאזנים ביו"ט. **גמרא** שמואל מבאר שאסור לתת בשר במאזנים אף לשמרו מהעכברים, ואמר רב אידי בר אבין שנאסר רק כשתלוי בטבעת ששוקלים בה, שמואל אומר שלטבח אומן אסור לשקול ביד ואסור לו גם לבדוק במים, ורב חייא בר אשי הוסיף שאין לעשות נקב בבשר לאחוז בו, ורבינא מתיר לעשות נקב בידו, רב הונא אומר שמותר לעשות סימן בבשר כמו שרבה בנו היה רגיל לחתכו כמשולש.

רב חייא ור"ש בן רבי היו שוקלים מנה כנגד מנה, ולכאורה זה לא כר' יהודה שהתיר רק כנגד כלי, וגם לא כרבנן שלא נותנים כלל בשר במאזנים, ויש לומר שהם נהגו כר' יהושע שמתיר לשקול מנה כנגד מנה ביו"ט, ורב יוסף פסק כמותו ששנינו בבכורות להדיא שפסולי המוקדשים הנאתם להקדש ושוקלים מנה כנגד מנה, ואבבי דוחה שרק ביו"ט מתיר ר' יהושע שאין בזיון קדשים, אך בבכור גם הוא יאסור, ועוד שבבכור התירו כי אין בעיה של דרך חול אך ביו"ט רבנן יאסרו משום דרך חול, ומה שהם שקלו מנה כנגד מנה משמע שהקפידו ביניהם, ולכאורה רואים ממעשה אחר שלא הקפידו, שלבית רבי הגיעו שבעה דגים וחמשה מתוכם נצאו בבית ר' חייא ור"ש בן רבי לא הקפידו, ורב פפא אומר שבענין יו"ט יש להוסיף עוד אדם אחר או ר' ישמעאל בר' יוסי ור' חייא, או ר"ש בן רבי ובר קפרא.

משנה אין להשחית סכין ביו"ט אך יכול להשיאה על גבי חברתה. **גמרא** רב הונא אומר שאסור רק במשחזת של אבן אך מותר בשל עץ, ושמואל הוסיף שמה שנאסר בשל אבן הוא רק לחדד אך מותר להעביר בה שמנונית, ולפ"ז בשל עץ מותר גם כדי לחדדה, ויש אומרים ששמואל אמר שמה שהותר בשל עץ הוא רק כדי להעביר השמנונית אך לחדד אסור, ולפ"ז בשל אבן אסור גם כדי להעביר השמנונית, ויש ששנו דברי שמואל על המשנה שלא משחזים הסכין ורק כשכוונתו לחדדה אך מותר כדי להעביר השמנונית ולפ"ז על חברתה מותר גם כשמכוון לחדדה, ויש ששנו את דברי שמואל על הסיפא במשנה, שלהשיאה על חברתה מותר רק כדי להעביר השמנונית, אך לחדדה אסור, וא"כ במשחזת אסור אף כדי להעביר השמנונית, ולדעה שאסור במשחזת המשנה לא כר' יהודה שמתיר ביו"ט אף מכשירי אוכל נפש, רבא אמר לרב חסדא שדרשו משמו שהלכה כר' יהודה, אמר לו רב חסדא יהי רצון שתדרוש משמי את כל הדברים הטובים, רב נחמיה בר רב יוסף אמר שהוא עמד לפני רבא עמוד ב ורבא העביר ביו"ט את הסכין על פי הסל ושאלתי אותו אם עושה כך לחדדה או להעביר השמנונית ואמר לי שעושה להעביר השמנונית אך ראיתי שהוא עושה לחדד והוא סבר להלכה כר' יהודה אך לא להורות כך לרבים, ואבבי אמר שראה שרבה מעביר הסכין על שפת הריחים, ושאל אותו אם עושה כך לחדדה או להעביר שמנוניתה, ורבה אמר שרצונו להעביר שמנוניתה, ואבבי ראה שכוונתו לחדדה אלא שהוא סובר שהלכה כר' יהודה אך לא מורים כך לרבים.

רב מרי בר ביזנא מתיר להראות סכין לחכם ביו"ט ורבנן אסרו, ורב יוסף סובר שת"ח רואה לעצמו ומשאל הסכין לאחרים,

ועוד אמר רב יוסף שסכין שעמדה מחידודה מותר לחדדה ביו"ט ודוקא כשעכשיו היא עדיין חותכת בדוחק.

רב חסדא או רב יוסף אומר שסכין שנפגמה או שפוד שנשבר ראשו וגריפת תנור וכיריים ביו"ט תלויה במחלוקת ר' יהודה ורבנן, שלרבנן מותר ביו"ט רק אוכל נפש ולר' יהודה הותר גם מכשירי אוכל נפש, ות"ק למד מהפסוק **הוא לבדו יעשה לכם** הוא ולא מכשיריו, ור' יהודה למד **מלכם** לכל צרכיכם, ות"ק למד **מלכם** למעט נכרים, ור' יהודה מיעט מהוא רק מכשירים שאפשר לעשותם מערב יו"ט ומכשירים שאי אפשר לעשותם מערב יו"ט לומדים מלכם שמותר.

שמואל אומר ששפוד שנמעך אסור לתקנו ביו"ט והחידוש הוא שאסור אף שפושטו בידיו ללא פטיש.

שמואל אומר ששפוד שצלו בו בשר אסור לטלטלו, ורב אדא בר אהבה אמר בשם רב מלכיו ששומטו ומניחו בקרן זוית, ורב הונא הוסיף שמותר רק אם יש עליו כזית בשר, ורבינא מתיר לטלטלו אף ללא כזית בשר כקוץ ברה"ר, רב חיננא בר רב איקא אומר שאת ההלכות של שפוד שפחות וגומות אמרם רב מלכיו, בלורית אפר מקלה וגבינה אמרם רב מלכיא, ורב פפא אומר שביאור במשניות וברייתות אמרם רב מלכיא, ומה שנאמר על שמועות אמרם רב מלכיו, והסימן הוא מתניתא מלכתא, וההבדל ביניהם שפחות, שלרב פפא אמרה רב מלכיא ולרב איקא אמרה רב מלכיו.

משנה אסור לומר לטבח שקול לי בשר כדינר אלא שוחט ומחלק ביניהם. **גמרא** כשרוצה חלק מהבהמה

דף כט בסורא היו רגילים לומר תן לי תרטא או חציה, ובגרש אמרו תן לי חלק או חצי חלק, ובפומבדיתא אמרו אוזיא או חציה, ובנהר פקוד אמרו תן רבע או חציו.

משנה יכול לומר לחברו מלא לי כלי זה אך לא במידה, ור' יהודה אומר שגם אם היה כלי של מידה לא ימלאנו, ואבא שאול בן בטנית היה ממלא את המידות מערב יו"ט ונותנן ללקוחות ביו"ט, ואבא שאול אומר שהיה עושה כך גם בחוה"מ בגלל בירורי המידות, ולחכמים עושה כן גם בחול שהמדה מתמצה אצלו. **גמרא** שמואל מבאר לא במידה היינו בכלי שמיוחד למידה אך מותר למלא בכלי העומד למידה, ור' יהודה סובר שגם כלי העומד למידה לא ימלאנו, ולפ"ז ר' יהודה מחמיר לענין שמחת יו"ט, ורבנן מקילים, ולעיל ר' יהודה מקל לשקול בשר כנגד הכלי והקופיץ, ולחכמים לא נותנים כלל במאזנים, ויש לומר שבמשקל כנגד הכלי ר' יהודה מיקל שאינו עומד למדה וכאן הוא מחמיר בעומד למדה, ורבנן מחמירים במאזנים שזה דרך חול אך בעומד למדה מקילים שזה לא דרך חול, ורבא מבאר לא במדה שלא יזכיר שם מדה אך מותר למלאות בכלי המיוחד למדה, ור' יהודה אומר שלא ימלא כלי המיוחד למדה ור' יהודה מחמיר בשמחת יו"ט, ולעיל ר' יהודה הקל לשקול כנגד כלי או הקופיץ וחכמים החמירו, ויש לומר שר' יהודה הקל במאזנים שלא מיוחדות למדה, וחכמים החמירו שזה דרך חול, וכאן אינו דרך חול כיון שאנשים עשויים להגיש יין בכלי מדה.

אבא שאול אמר שגם בחוה"מ יש להכין מראש כדי שלא יהיה ביטול בית המדרש, ובמשך הזמן הוא כנס ג' מאות גרבי יין מבירורי המידות, וחבריו כנסו ג' מאות גרבי שמן ממיצוי המידות והביאו לגזברין בירושלים ואמרו להם האם אינכם זקוקים לכך, אמרו לגזברים שזה רצונם, ואמרו להם כיון שהחמרתם לעצמכם עשו בזה צרכי רבים ולא הקדש, כמו שנאמר שמי שגזל ואינו יודע למי, יעשה צרכי רבים, ורב חסדא מבאר שצרכי רבים הם בורות שיחין ומערות.

רב חסדא הנהיג את רבנא עוקבא ודרש שאין למדוד שעורים לתת לבהמתו אך יקדור קב או קבים ויתן לה, ולנחתום מותר למדוד תבלין לתת לקדירה כדי שלא תקדיח תבשילו, ורב ירמיה אמר בשם רב שאשה יכולה למדוד קמח לתת לעיסה כדי

שתטול חלה בעין יפה, ולשמואל אסור, ותנא שאצל שמואל שנה שמותר, ואמר אביי שאם שמואל החמיר למרות שתלמידו שנה להתיר עמוד ב הוא בא להורות הלכה למעשה.

שנו בבביתא שאין לנפות שוב קמח שכבר ניפוהו אתמול, ואמרו בשם רב פפיס ור' יהודה בן בתירא שמותר לשנות ולכו"ע אם נפל צרור או קיסם מותר לנפות שוב, ותלמיד שנה לפני רבינא שלא מנפים שוב ואם נפל צרור או קיסם בוררו בידו, ואמר לו רבינא שזה ודאי אסור שנראה כבורר, ורבא זוטא דרש בפתח נהרדעא ששונים לנפות קמח ביו"ט, אמר ר"נ שיאמרו לו קח טובתך לקנים, שיראה כמה נפות יוצאות כאן וכולן יודעות שמותר, **אשת רב יוסף** ניפתה בשינוי על גב הנפה אמר לה שאין צורך לשנות שהוא רוצה פת יפה, ואשת רב אשי שינתה לנפות באחורי השולחן, ואמר רב אשי שאשתו היא בת רמי בר חמא ואם לא היתה רואה אצלו כך, לא היתה עושה כך.

משנה מותר ללכת לחנוני שהוא רגיל לקנות אצלו ולומר לו שיתן לו ביצים ואגוזים במנין כדרכו של בעה"ב למנות בביתו. **גמרא** יכול לומר לרועה הרגיל תן לי גדי אחד או טלה ויכול לומר לטבח הרגיל תן לי כף או ירך אחת, ויכול לומר לפטם הרגיל תן לי תור או גוזל, ויכול לומר לנחתום הרגיל תן לי ככר או גלוסקא אחת, ויכול לומר לחנוני הרגיל תן לי עשרים ביצים חמישים אגוזים עשרה אפרסקים, חמשה רימונים ואתרוג אחד אך לא יזכיר לו סכום מדה, ור"ש בן אלעזר אומר שלא יזכיר לו סכום מקח.

פרק המביא

משנה לא יביא כדי יין ממקום למקום בסל או קופה אלא על כתפו או לפניו, והמוליך תבן לא יפשיל את הקופה לאחוריו אך יביא בידו,

דף ל ומותר להתחיל בערמת תבן להסיקה, אך לא בעצים שמוקצה. **גמרא** כשאי אפשר לשנות מותר להביא כדים כרגיל, ורבא התקין במחוזא שמי שרגיל לשא בדוחקא ישא ביו"ט בקלשון ומה שרגילים לישא בקלשון ישאו ביו"ט במוט בכתפי ב' אנשים ומה שרגילים לישא במוט בכתף ישאו ביו"ט במוט ביד לשינוי ומה שרגילים לישא במוט ביד ישאו ויפרסו עליו סודר, וכשלא אפשר מותר בלי שינוי, ורב חנן בר רבא אמר לרב אשי שרבנן אמרו לשנות ביו"ט כמה שאפשר וא"כ מדוע הנשים ממלאות הכדים מים ללא שינוי ולא אומרים להם כלום, אמר רב אשי שאי אפשר לשנות שאם נאמר למי שרגילה למלאות בכד גדול שתמלא בקטן יותר א"כ היא מרבה בהילוך, ואם הרגילה למלאות בקטן תמלא בגדול יותר א"כ היא מרבה במשא, ואם תכסהו במכסה היא תצטרך לטלטלו אם יפול, ואם תקשרהו א"כ אם יפתח הקשר והיא תבא לקשרו שוב, ואם תפרוס עליו סודר אם ירטב יש חשש שהיא תסחוט אותו.

רבא בר רב חנין אמר לאביי ששינוי במשנה שאסור לטפח ולספוק ולרקוד בשבת ואנו רואין שעושים כך ולא מוחים בהם, אמר אביי שא"כ מה שרבה אומר שאין לשבת בפי לחי המבוי שמא יתגלגל חפץ ויבא להעבירנו ד' אמות ברה"ר, ואנו לא אומרים כלום לנשים שהולכות עם חביותיהן בפתח המבוי, אלא יש להניח לישראל שיהיו שוגגין ולא מזידיים, ולכאורה זה רק באיסור דרבנן אך באיסור דאורייתא מוחים בהם, אך למעשה גם בדאורייתא לא מוחים כמו שרואים שבערב יו"כ שהתוספת מדאורייתא ואוכלים ושותים עד השקיעה ולא מוחים בהם.

רב כהנא מדייק שמתחילים בתבן שמותר להתחיל במה שבאוצר וזה כר"ש שמתיר מוקצה, ובסיפא כתוב לא בעצים שבמוקצה וזה כר' יהודה שאוסר מוקצה, ויש לומר שבסיפא מדובר בארזים ואשוחים שגם לר"ש לא יסיק שגם ר"ש אסר במוקצה מחמת חסרון כיס, וללישנא בתרא רב כהנא דייק מהסיפא שלא מעצים שבמוקצה וזה כר' יהודה שאוסר מוקצה, וברישא כתוב שמותר מהתבן וזה כר"ש, ויש לחלק שמדובר

בתבן שסרח, אך לכאורה הוא ראוי לטיט, ויש לומר שמדובר שיש בו קוצים ואינו ראוי לכך.

עמוד ב משנה אין לקחת עצים מהסוכה אלא מהסמוך לה. **גמרא** לכאורה אם מהסוכה אסור בגלל סתירת אהל א"כ גם ממה שסמוך הוא סתירת אהל, ושמואל מבאר שסמוך לה הכוונה סמוך לדפנות, ורב מנשיא אומר שמדובר בסכך עצמו אלא שבחבילות הוא לא רוצה לסכך בהם, ר' חייא בר יוסף שנה לפני ר' יוחנן שלא לוקחים עצים מסוכה אלא מהסמוך לה ולר"ש מותר, ובסוכת החג בחג לכו"ע אסור, אך אם מתנה מותר, ולכאורה איך ר"ש התיר ברישא הרי יש בזה סתירת אהל, ור"נ בר יצחק מעמיד שמדובר בסוכה שנפלה, ור"ש התיר כי הוא לא סובר מוקצה כמו שכתוב במשנה שמותר השמן שבנר ובקערה אסור ולר"ש מותר, אך יש לחלק שר"ש מתיר רק בנר כי הוא מצפה שיכבה הנר אך בסוכה אינו מצפה שתפול וא"כ הוא מוקצה, ויש לומר שמדובר בסוכה רעועה שדעתו היתה עליה מאתמול.

לכאורה לא יועיל תנאי בסוכה, שרב ששת אמר בשם ר' עקיבא שעצי סוכה אסורים כל ז' שכתוב חג הסוכות שבעת ימים לה, ור' יהודה בן בתירא למד מהפסוק חג הסוכות שבעת ימים לה שכתוב שחגיגה היא לה' כך סוכה היא לה', ורב מנשיא אומר בשם שמואל שתנאי מועיל רק בסוכה סתם ולא של מצוה, אך ישנה בבביתא שאם סיכך כהלכתה ועיטר אותה בקרמים או סדינים מצויירים ותלה בה אגוזים שקדים אפרסקים ורימונים ופרכילי ענבים יינות שמנים וסלתות ועטרות שבלים אין להסתפק מהם עד מוצאי יו"ט אחרון, ואם התנה עליהם מועיל תנאו, אביי ורבא מבארים שמדובר שם שאמר שאינו בודל מהם בבין השמשות, אך עצי סוכה שחל עליהם קדושה הוקצו לכל הימים, ואמנם לענין אתרוג סובר רב שאם הפריש ז' אתרוגים לז' הימים יכול לאכול כל אחד אחר שיצא בו, ולרב אסי אסור כל אותו היום, ולא אומרים שהוקצה לכל הז' ימים, ויש לומר שלענין אתרוג הימים חלוקים מהלילות א"כ כל יום הוא מצוה בפני עצמו, אך בסוכה אין חילוק בין הימים ללילות וכולם כיום אחד ארוך ולכן הוקצה לכל הח' ימים.

דף לא משנה יכול להביא עצים שהיו מכונסים בשדה, ומקרפף מותר גם מהמפוזר, ולר' יהודה קרפף הוא מה שסמוך לעיר, ולר' יוסי הוא מה שנכנסים אליו עם מפתח ואפילו הוא בתוך תחום שבת. **גמרא** שמואל אומר שמביאים עצים רק מהמכונסים בקרפף, ולכאורה במשנתנו מבואר שמקרפף מותר אפילו מפוזרים, יש לומר שהמשנה היא כדעת יחיד, ששינוי שר"ש בן אלעזר אמר שלא נחלקו ב"ש וב"ה שלא מביאים ממפוזרים שבשדות, וממכונסים בקרפף לכו"ע מביאים, ונחלקו במה שמפוזר בקרפף ומה שמכונס בשדות, שלב"ש לא יביא ולב"ה יביא.

רבא אומר שעלי קנים וגפנים אף שאוספים ומושיבין אותם כיון שאם יש רוח היא מפזרת אותם הם נקראים מפוזרים ואסורים, אך אם הניח עליהן כלי מאתמול מותר.

הסתפקו בדברי המשנה האם סמוך לעיר הוא נקרא קרפף רק כשיש לו מפתח ור' יוסי אומר שמספיק שיהיה בתוך התחום, או שלר' יהודה סמוך לעיר מועיל גם ללא מפתח, ור' יוסי אומר שגם תוך התחום ובתנאי שיש לו מפתח, וללא מפתח אסור גם סמוך לעיר, ויש לדייק מלשון ר' יוסי שכל שנכנסין לו בפותחת ואפילו בתוך תחום שבת, א"כ הוא בא להקל שבפוחתת מועיל בתוך התחום, וסמוך מועיל גם בלי פותחת, ורב סלא אמר בשם ר' ירמיה שהלכה כר' יוסי להקל.

משנה אין לבקע עצים מקורות וגם לא מקורה שנשברה ביו"ט, ואין לבקע בקרדום מגירה או מגל, אלא רק בקופיץ. **עמוד ב גמרא** לכאורה ברישא כתוב שאין מבקעים כלל, ובסיפא התירו בקופיץ, ויש לומר שחסר בדברי המשנה והמשנה באה לומר שאין מבקעים מסואר של קורות ולא מקורה שנשברה ביו"ט,

אך מבקעים במה שנשבר מערב יו"ט, וכשמבקע לא יבקע בקרדום מגל או מגירה אלא בקופיץ, וכן שנו בברייתא שלא מבקעים מסואר של קורות ומקורה שנשברה ביו"ט שאינו מוכן.

רב חנינא בר שלמיא אמר בשם רב שבקרדום אסור רק בחלק הנקבות שלו ובחלק הזכרות שלו מותר, ולכאורה זה פשוט שהרי כתוב שבקופיץ מותר, ויש לומר שלא נאמר שרק בקופיץ מותר אך בקרדום וקופיץ נגזור שכמו שמצד זה אסור כך בצד השני, וללישנא בתרא רב דיבר על הסיפא שהתירו בקופיץ רק בצד הזכרות שלו ולא בצד הנקבות שלו, ולכאורה זה פשוט שהרי כתוב שקרדום אסור, ויש לומר שהחידוש הוא שבקרדום עם קופיץ לא נתיר בצד אחד כמו שהותר בצד האחר.

משנה בית מלא פירות שנפחת יכול לקחת פירות ממקום הפחת ולר"מ מותר לפחות לכתחילה וליטול. **גמרא** יש להקשות שזה סתירת אהל, ור"נ בר אדא בשם שמואל מבאר שמדובר בלבנים ללא טיט, אך קשה לדעת ר"נ שלבנים שנשארו מבנין מותר לטלטלם בשבת שהם ראויים לשכב עליהם ואם סדרם בערימה אסור שהקצם, ור' זירא אומר שרק ביו"ט התיר ר"מ ולא בשבת, וכן כתוב להדיא בברייתא שלר"מ רק ביו"ט מותר לכתחילה ולא בשבת.

שמואל אומר שחותמות שבקרקע יכול להתירם אך לא להפקיעם ולחתכם, וחותמות של כלים יכול גם להפקיע ולחתוך בין בשבת בין ביו"ט, אך ישנה ברייתא שחותמות שבקרקע בשבת מתירם אך לא מפקיע וחותך, וביו"ט מתיר ומפקיע או חותך, ויש לומר שזה לר"מ ושמואל דיבר לדעת רבנן אך לכאורה ישנה ברייתא שרבנן מודים לר"מ שחותמות שבקרקע מותר להפקיע ולחתוך ביו"ט,

דף לב יש לומר ששמואל סובר כמו התנא שגם ביו"ט לא מפקיע וחותך בחותמות שבקרקע, ורק בחותמות שבכלי מותר להפקיע ולחתוך ביו"ט, אך קשה לשמואל שהתיר גם בשבת להפקיע ולחתוך בחותמות שבכלי ובסיפא כתוב שאסור, ויש לומר שברייתא זו היא כר' נחמיה שנוטלים כלי רק דרך תשמישו, אך לכאורה ר' נחמיה יאסור גם ביו"ט, ואין לחלק בין שבת ליו"ט שהרי יש ברייתא שמסיקים בכלים ולא בשברי כלים, וברייתא אחרת אומרת שמסיקים בכלים ובשברי כלים, וברייתא אחרת אומרת שאין מסיקים בכלים ובשברי כלים, וביארו שלר' יהודה מסיקים רק בכלים, ולר"ש גם בשברי כלים, ולר' נחמיה לא מסיקים כלל, ויש לומר שיש ב' תנאים בדעת ר' נחמיה.

משנה אין לפחות נר, שהוא עשיית כלי, ולא עושים פחמין ביו"ט, ואין לחתוך פתילה ולר' יהודה מותר לחתכה באש. **גמרא** רב יוסף אומר שר"מ הוא הסובר שפחיתת נר הוא כלי, שר"מ אומר שכלי חרס מקבל טומאה משנגמרה מלאכתו, ולר' יהושע ממתי שצורף בכבשן, ואביי דוחה שרק לגבי קבלת טומאה הוא נחשב כלי כיון שראוי לקבל בו, אך בנר ר"מ יתיר שלא ראוי לקבל כלום, ואמר רב יוסף שראוי לקבל בו מעות, וללישנא בתרא רב יוסף אמר שזה דעת ר"א בר' צדוק שכתוב במשנה שאלפס של חרניות טהורות באהל וטמאות במשא הזב, ולר"א בר' צדוק טהורות גם ממשא הזב שעדיין לא נגמרה מלאכתן וכשנחקקו טמאות, ואביי דוחה שר"א בר' צדוק מטמא כשהם ראויים לקבל משהו, אך נר לא ראוי לקבל כלום ואמר רב יוסף שראוי לקבל בו מעות.

שנו בברייתא שלא פוחתין נר ולא עושים אלפס של חרניות ביו"ט, ורשב"ג מתיר באלפסין וחרניות הכוונה ערניות, ואביי מבאר קערות של חקלאים.

יש להקשות בדברי המשנה שלא עושים פחמין שזה פשוט שהרי אינן ראויים, ויש לומר שהחידוש הוא שראויים לבלנים לאותו יום, ואמנם גזרו על רחיצה ביו"ט, אך מדובר להזיע וקודם שגזרו על כך.

עמוד ב לכאורה אם אסור לחתוך פתילה בסכין, שזה תיקון כלי מדוע ר' יהודה לחתוך באש ומבאר ר' חייא שחותך ע"י הדלקה כפי ב' נרות.

רב אומר שמוחטים פתילה ביו"ט, ורב חנינא בר שלמיא מבאר שהכוונה להסיר פחם שמחשיך מהפתילה.

בר קפרא שנה ו' דברים בפתילה ג' להחמיר וג' להקל, שלא גודלים ולא מהבהבים ולא חותכים לשנים, אך מותר למעך ביד ולשרות בשמן ולחרוך באש כפי ב' נרות,

רב נתן בר אבא אמר בשם רב שעשירי בכל הם יורדי גיהנם כמו המעשה ששבתאי בר מוריינוס הגיע לבבל ורצה לעשות עמם עסק ולא עשו עמו, וגם לא זנו אותו, ואמר שהם מהערב רב שהרי כתוב **ונתן לך רחמים ורחמך והרבך** שהמרחם על הבריות ידוע שהוא מזרע אברהם אבינו ומי שאינו מרחם על הבריות אינו מזרעו, ועוד אמר שהמצפה לשולחן אחרים עולמו חשך בעדו, שכתוב **נודד הוא ללחם איה, ידע כי נכון בידו יום חושך**, ורב חסדא אמר שגם חייזר אינם חיים, ושנינו שג' אנשים חיייהם אינן חיים המצפה לשולחן אחרים, ומי שאשתו מושלת עליו, ומי שיסורים מושלים בגופו, ויש מוסיפים מי שיש לו רק חלוק אחד, ות"ק לא מנה את זה שיכול לנקות בגדו מכינים.

משנה לא שוברים חרס, ולא חותכין ניר לצלות בו מליח, ולא גורפים תנור וכריים אך מותר לכבוש את האפר, ולא מקרבים חביות לשפות עליהם קדירה ולא סומכים קדירה בבקעת וגם לא דלת ולא מנהיגים בהמה במקל, ור"א בר"ש מתיר. **גמרא** שבירת חרס וחייתוך נייר הוא תיקון כלי, ורב חייא בר יוסף שנה לפני ר"נ שאם אי אפשר לבשל ללא גריפה מותר, לאשת ר' חייא נפל אריח בתנור ביו"ט ואמר לה ר' חייא שמותר לגרוף שהוא צריך פת מעולה, רבא אמר למשרתו, שיצלה לו ברווז ויגרוף קודם, ובינא אמר לרב אשי שרב אחא מהוציל אמר ששורקים לך התנור ביו"ט, ואמר לו רב אשי שהוא סומך על הטיט של שפת נהר פרת ודוקא כשעשה בו סימן מאתמול, ורבינא אומר שבאפר מותר לגבל ולטוח.

ר"נ אומר שמותר לצדד אבנים של בית הכסא ביו"ט, ורבה הקשה שמשנתנו אסרה לקרב חביות לשפות קדירה, אמר לו שהמשנה אסרה מפני עשיית אהל, ורבה זוטא שאל שא"כ מותר לבנות ביו"ט איצטבא שאינו עושה אהל, אמר לו שבנין קבוע אסור ושל עראי מותר, ורבנן גזרו בבנין עראי ולא גזרו בבית הכסא משום כבודו.

רב יהודה אומר שמותר לסדר מדורה מלמעלה למטה אך לא מלמטה למעלה.